

't Seghen Waert

jaargang 34 aflevering 2

juni 2015

uitgave van het
Historisch Genootschap
Oud Soetermeer

Contact

't Oude Huis, Dorpsstraat 7, 2712 AB Zoetermeer, tel. (079) 319 06 83

www.oudsoetermeer.nl; info@oudsoetermeer.nl

Ledenadministratie en bezorging: ledenadministratie@oudsoetermeer.nl, tel. (079) 331 58 28

Dagelijks bestuur

dhr. B.J. van Eken, voorzitter@oudsoetermeer.nl, tel. 06 54346224

dhr. J. de Ruiter, secretaris@oudsoetermeer.nl, tel. 06 21265975

dhr. P.A. Bekking, penningmeester@oudsoetermeer.nl, (079) 341 94 90

Werkgroepen en commissies

Activiteitencommissie: activiteitencommissie@oudsoetermeer.nl, tel. (079) 351 70 47

Archeologische Werkgroep: awz@oudsoetermeer.nl

Collectie en Archief: collectie@oudsoetermeer.nl

Commissie Historisch Erfgoed: che@oudsoetermeer.nl

Genealogische Werkgroep: gwz@oudsoetermeer.nl

Interviewgroep Sprekend Verleden: isv@oudsoetermeer.nl

Leesgroep Lastige Letters: paleografie@oudsoetermeer.nl

Filmwerkgroep: wbbg@oudsoetermeer.nl

Bankrekeningnummers

Contributie: NL 68 ABNA 06 13 09 20 07

Giften: NL 65 ABNA 06 13 09 83 66

Colofon

Uitgave: Historisch Genootschap Oud Soetermeer; ISSN: 1384-7260

Redactie: P. Drapers, R. Grootveld, J. de Kler, R. Tousain, T. Vermeulen;

redactie@oudsoetermeer.nl

Vormgeving: R. Tousain

Afbeeldingen zijn afkomstig uit de collectie van Oud Soetermeer, tenzij anders vermeld.

Omslag: De boerderij van de familie Van Dam aan de Voorweg 155. (foto Gertjan Moers)

INHOUD

Sprekend Verleden: In gesprek met Henk en Ria van Dam 2

P. van Daal en F. Rijkaart

In de wijk Rokkeveen zijn nog veel overblijfselen van de Floriade uit 1992 te zien. Dat de gemeente Zoetermeer er ook het gemeentelijk monument boerderij Vredebest aan overgehouden heeft is voor veel Zoetermeeders wellicht toch een verrassing. Ook de eerste Zoetermeerse camping aan de Voorweg met de naam De Drie Morgen heeft zijn bestaan te danken aan de Floriade. De familie Van Dam lost voor u deze raadsels op in het interview dat zij gaven.

Frederik Kindt aangeklaagd 8

André Batenburg

Hoewel Frederik Kindt in 1756 secretaris en notaris was in Zegwaard en later ook in Zoetermeer en zelfs schout werd, kreeg hij de notulen van de kerkenraad niet te zien. Tot tweemaal toe doet hij een beroep op de Classis van Delft & Delfland, maar zijn verzoek wordt afgewezen. Het twistvuur tussen de dominee en Kindt wordt officieel gedoofd, maar de lezer van het artikel van André Batenburg houdt wellicht het gevoel over dat het vuurtje nog smeult.

Gemeentearchief van Zoetermeer: verzamelen en bekijken 13

C.J. Heeren

Bij het lezen van het artikel van gemeentearchivaris Cees Heeren moet de conclusie bijna zijn dat wij allen archivaris zijn. Mocht u aan uw eigen archief niet genoeg plezier beleven, dan opent Cees zelfs de mogelijkheid ook officieel een beetje archivaris te worden.

Historie – over ambachtsheer Carel van Wijngaarden 18

Piet Drapers

De zevende jaargang van het tijdschrift 'Nederlands Archief voor Genealogie en Heraldiek' uit 1949 is op zich al geschiedenis. In een blad met zo'n titel horen natuurlijk ook historisch onderwerpen. Een artikel over de geschiedenis van ambachtsheren, godsdienst en zelfs de Oranjes van rond 1650 gaat ook over de Zoetermeerse geschiedenis.

Sprekend Verleden: In gesprek met Henk en Ria van Dam

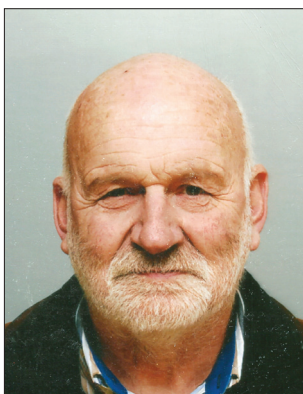
P. van Daal en F. Rijkaart (bewerkt door E.W. van den Burg)

“Wij zijn de enige bouwboer in heel Zoetermeer”

Bovenstaande uitspraak werd gedaan door het echtpaar Henk en Ria van Dam. Zij hebben een akkerbouwbedrijf aan de Voorweg 155. Daarnaast exploiteren zij vanaf 2000 een kleine camping en zijn daarmee uniek in Zoetermeer. Ooit woonden en werkten Henk en Ria in Pijnacker op de boerderij aan de Katwijkerlaan die grenst aan het einde van de Vierde Stationsstraat in Zoetermeer. De boerderij had de naam “Vredebest”.

Vredebest, ruim twee eeuwen oud

Vredebest is een van oorsprong 18e-eeuwse boerderij. Het bouwjaar is niet bekend, maar waarschijnlijk is de boerderij vlak na het droogvallen van de Nieuwe of Drooggemaakte Polder in 1789 gebouwd. Sinds 1913 hebben er drie generaties Van Dam gewoond. Voorvader Henk (Hein) van Dam trouwde in 1913 met een meisje Notenboom.

Hij kwam van de Hoge Rijndijk. De tweede generatie was Willem van Dam. Hij overleed echter op negenendertigjarige leeftijd en zijn vrouw bleef met zes kinderen achter. Henk, geboren in 1944, was met zijn negen jaar destijds de oudste. De weduwe Van Dam heeft het gezin grootgebracht, terwijl voor het werk op de boerderij bedrijfsleiders werden aangenomen. In 1974 kochten Henk en Ria de boerderij en pachtten het bijbehorende land. Zij begrepen wel dat er grote veranderingen op til waren. Zoetermeer en Den Haag, hadden zich in 1981 kandidaat gesteld voor de organisatie van de Floriade in 1992. Deze zou komen aan de zuidzijde van de A 12. Bovendien was er al sprake van de nieuwe woonwijk Rokkeveen en de aanleg van een staatsbos. Hun zorgen waren terecht, want de Floriade, Rokkeveen en het bos kwamen er. Er zouden grenswijzigingen voor nodig zijn. Dat gebeurde onder andere in 1985 met de boerderij Vredebest en de 27 hectaren bouwland van Henk en Ria, met het gevolg dat het bestaan als boer voor de familie Van Dam daar wegviel.

Schadeloosstelling

‘Wij waren de enigen die indertijd met die grenscorrectie bij Zoetermeer kwamen. Later zijn we uitgekocht. De boerderij die ons werd aangeboden door de gemeente Zoetermeer was de boerderij aan de Voorweg 155. Deze boerderij was gekraakt. De mensen die er woonden of verbleven, werden min of meer gedoogd. Het pand is twee jaar verhuurd geweest en heeft vijf jaar leeg gestaan, voordat wij er op kwamen. Kort voor onze komst woonden er nog twee kramers. Onze voorganger als boer deed ook aan akkerbouw. Bij onze vorige boerderij in Pijnacker hadden we 27 bunder land, hier 34. We hadden ook daar een pachtbedrijf en we zijn met gesloten beurzen hierheen gegaan. Ook kregen we nog een kleine vergoeding voor de verhuiskosten, maar het was voor ons een verhuizing waarop wij destijds natuurlijk niet zaten te wachten!’

Boerderij Vredebest aan de Vierde Stationsstraat in 1905. (Collectie Ria Moers)

Wat wordt er verbouwd op het land aan de Voorweg?

‘We hebben altijd suikerbieten geteeld en aardappelen. Tot een jaar of tien terug hadden we ook veel spruiten, maar daarna niet meer. Een van de redenen was vruchtwisseling. Ook had ik er niet op gerekend, dat ik zo lang hier nog zou kunnen boeren. Je gaat op een gegeven moment van een bepaald idee uit en daar heb je naar geteeld. Daarnaast was jaren achtereen de prijs van de spruiten slecht. Dus toen de spruitenplukmachine op een gegeven moment vervangen moest worden zijn we met spruiten gestopt omdat het niet langer interessant was. Het huidige bouwplan is suikerbieten – aardappelen – graan. Zomer- en

De boerderij van de familie Van Dam aan de Voorweg 155. (foto Gertjan Moers)

wintertarwe, gerst. We hadden aanvankelijk een slechte tijd wat de opbrengsten betreft. In het verleden kregen we nog vrij veel subsidie van het rijk, maar dat is nu niet meer zo. De laatste vijf jaar is de prijs voor ons gelukkig weer behoorlijk aangetrokken: van een dubbeltje naar twintig cent voor het graan. Een jaar of twintig geleden was graan geen hoofdproduct. In de tijd van het gemengde bedrijf teelde men het als bijproduct. Nu maakt graan de helft van het bouwplan uit en is in principe ook een vrij gemakkelijke teelt. Net als in de veehouderij heeft zich in de akkerbouw de laatste jaren een forse schaalvergroting voorgedaan. Ons bedrijf is nu eigenlijk aan de kleine kant en zou eens zo groot moeten worden. Wij hebben twee dochters. Een van hen heeft belangstelling voor de camping. Ze is ook deelnemster in de onderneming’.

Minicamping "De Drie Morgen"

'De camping valt onder de verbreding van de landbouw, het is niet het hoofdkomen, het is bijkomend, maar het geeft meer financiële zekerheid. De camping is voor ons een uit de hand gelopen hobby. In het jaar 2000 zijn we met vijftien plaatsen begonnen, momenteel hebben we er ruim dertig, maar we hopen uit te breiden naar 90 plaatsen. Wij zijn destijds op het idee gebracht voor een camping door iemand van de Landbouw Voorlichtingsdienst. Wij werden enthousiast en de plaatselijke politiek werkte volledig mee. In het bijzonder wethouder mevrouw Oosterop heeft zich hiervoor sterk gemaakt. Toen wij de

Camping De Drie Morgen. (Collectie Familie Van Dam)

camping begonnen moesten we een naam bedenken, een pakkende naam. Het terrein, waarmee we de camping begonnen zijn, was drie morgen groot, een oude oppervlaktemaat en zo werd de naam "De Drie Morgen" geboren.

Als we willen uitbreiden hebben we een compleet nieuwe accommodatie nodig. We moeten helemaal nieuw bouwen en dat moet allemaal volgens strakke regels: zoveel meter dit en zoveel dat, water, licht, elektriciteit, gas enzovoort.

Wat betreft de public relations van de camping, die hebben we in de afgelopen twintig jaar zelf gedaan. We mochten folders/flyers bij de gemeente afgeven, die in de publieksruimte werden neergelegd.

De eerste en de laatste maand van het seizoen is het altijd tamelijk rustig op de camping. Maar in de periode daartussen is het meestal druk en zijn de ruim 30

plaatsen allemaal bezet. Er zijn veel vaste gasten, die al jaren komen, maar ook mensen die via mond-op-mond reclame op de hoogte zijn gekomen van onze camping. Wij doen ons best om ervoor te zorgen, dat de mensen het naar hun zin hebben. We hebben mee dat we hier in een streek zitten, waar niet veel campings zijn. Met de uitbreiding van het aantal campingplaatsen van ruim dertig naar negentig is echter geen forse uitbreiding gepland van de boerderijwinkel. Wel denken wij er nog over om een paar streekproducten in het assortiment op te nemen en bijvoorbeeld een pondje suiker als vergeten boodschap.

Waarom is de camping zo aantrekkelijk?

In de folder wordt de camping onder andere aangeprezen, omdat men: “in Zoetermeer kan genieten van de parken die de stad rijk is, met name het Westerpark en het Buytenpark. In het stadscentrum kun je leuke winkels en terrasjes vinden en in het oude dorpscentrum de sfeer kunt proeven van het oude dorp Zoetermeer.

De steden Den Haag met zijn Scheveningen (strand), Leiden, Delft, Gouda zijn van hieruit gemakkelijk te bereiken. Andere recreatiemogelijkheden in Zoetermeer zijn Snowworld, Ayers Rock, een evenementencentrum voor onder andere klimmen en boogschieten; Dutch Water Dreams, wildwater-kanoën, Aquapark Keerpunt, zwemmen, Golfen en Bowlen.”

Waterberging

‘Er is een klimaatverandering op komst. Bij extreme regenval zal men dus maatregelen moeten gaan nemen om natte voeten te voorkomen. Daardoor ontstond het plan voor wateropslag in dit gebied, de Nieuwe Driemanspolder. In 2016, zo is nu de planning, gaat de schop erin. De werkzaamheden zullen ongeveer vier jaar in beslag nemen.

Zoals ik al zei, onze dochter zit voor een derde in het bedrijf en wij blijven hier draaien zolang het kan. Wij hebben wensen en die hebben we kenbaar gemaakt. Die houden in dat we ons vooral willen richten op de camping. We hebben wel een toezegging in die richting, maar het zal wel herfst 2016 zijn, voordat het concreet wordt. Onze belangrijkste gesprekspartner is het Hoogheemraadschap Rijnland.

De dijk die in de polder wordt aangelegd, wordt ongeveer net zo hoog als de Voorweg. De top laag wordt van de grond afgehaald; dat is ongeveer 30 cm en die wordt in de omgeving afgezet. Schapen blijven er wel in de polder, maar dan buiten het omdijkte gebied. Daarbinnen zal alles standaard ongeveer onder water staan. De gemeente krijgt alle grond buiten de dijk uiteindelijk weer terug. In de polder komt dus een rondlopende dijk met water erin; dat is van het Hoogheemraadschap Rijnland. Alles daarbuiten wordt weer eigendom van de gemeente Zoetermeer. Er wordt dus een soort meer gemaakt en dat is de waterberging. Van de 360 ha die de Nieuwe Driemanspolder groot is, krijgen gemeente en waterschap er 300 in gebruik en eigendom. Hiervan komt 200 ha onder water te staan. Aan de randen, buiten de dijk, is 100 ha over. Het is de bedoeling dat deze grond een recreatieve bestemming krijgt. Het heeft ook nog te maken met de Ecologische Hoofdstructuur, dat is op de kaarten groen en blauw. Wandelpaden, fietspaden en ruiterspaden komen er waarschijnlijk in. Maar geen racebaan, geen auto's, ook geen bromfietsen. Voor de waterberging wordt een toevoer gemaakt vanuit Stompwijk. Daar zijn ze nu bezig met de nodige voorbereidingen'.

Verhuizing noodzakelijk

De realisatie van de Nieuwe Driemanspolder heeft in ieder geval gevolgen voor de camping "De Drie Morgen". Deze krijgt waarschijnlijk een andere plek.

'Over waar wij gaan wonen is nog niets te zeggen. Maar we gaan wel naar een ander adres. Dat kan een huis zijn, desnoods ook een flatje, afhankelijk van de financiële mogelijkheden, want met de uitbreiding van de camping is een aanzienlijk bedrag gemoeid.

Het is wel zeker dat wij zelf in Zoetermeer of in de buurt blijven wonen. De kinderen en kleinkinderen wonen hier, onze broers en zusters wonen hier ook. Naar Drenthe of Limburg gaan trekt ons helemaal niet aan. Daar kom je nooit meer vandaan'.

De boerderij Vredebest

Hoe is het gegaan met de boerderij toen deze verlaten werd door de familie Van Dam? De gebouwen waren in een staat die hoognodig om restauratie vroeg. Ook de inrichting van keuken en dergelijke was sterk verouderd. Aad en Hilly Henneken wisten dat allemaal, maar zo'n boerderij was hun grote wens. Zij hebben de restauratie aangedurfd en zodoende is er een boerderij met bijgebouwen ontstaan waarvan de kwaliteit voor vele jaren gewaarborgd is. En Zoetermeer heeft er een gemeentelijk monument bij!

Frederik Kindt aangeklaagd

André Batenburg

In het vorige artikel over de kerkenraad van de Hervormde Gemeente te Zoetermeer en Zegwaart is verhaald over de onvrede die in 1756 was ontstaan tussen Gideon van der Pot en de predikant David van Heuven. Aanleiding was een ruzie over het leggen van een vloer bij de dominee, waarna Gideon diep door het stof moest. Zijn zwager, dorpssecretaris Frederik Kindt, was zijdelings bij de zaak betrokken maar meldde zich op 2 augustus 1756 aan het huis van de predikant en klaagde dat “*hij predikant de sake van Van der Pot van huijs tot huijs divulgeerde*” (divulgeren = bekendmaken). Hij vond de predikant niet eerlijk. Omdat hij in het actenboek van de kerk stond genoemd, eiste hij daarvan een kopie.

Wie was deze Frederik Kindt? Hij kwam op 28 februari 1742 met attestatie van Hillegersberg, dit wil zeggen dat hij als lid werd overgeschreven naar Zoetermeer. Frederik geeft in 1750 te Zegwaart het overlijden aan van zijn moeder Barendina Hengevelt, weduwe van Johannes Kindt. Zijn vader werd op 18 mei 1743 begraven te Hillegerberg, hij was daar sinds 1718 schoolmeester. Hoewel Frederik in 1714 in Hellevoetsluis werd geboren, is hij grotendeels in Hillegersberg opgegroeid. Frederik had een lange carrière in Zoetermeer en Zegwaart:

1741 – 1774 notaris van Zegwaart

1774 – 1779 notaris van Zoetermeer

1742 – 1775 secretaris van Zegwaart

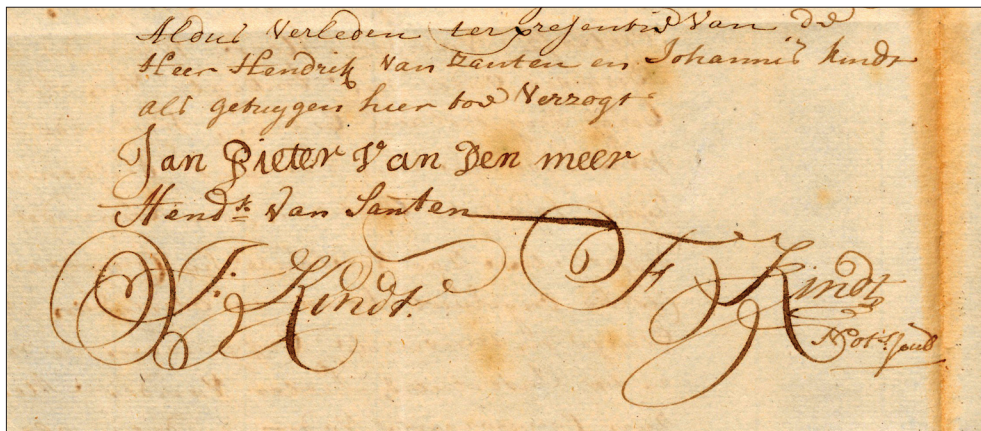
1765 – 1774 schout van Zegwaart

1773 – 1777 plaatsvervangend schout in Zoetermeer

1778 – 1779 secretaris van Zoetermeer.

Frederik Kindt en Anna Bol trouwden in 1751. Anna Bol was toen weduwe van Johannes Cornelis van Teijlingen en dreef een herberg aan Den Hoorn. Op 3 maart 1751 kreeg zij een vergunning als hospita voor het schenken van brandewijn en gedestilleerde dranken en op 4 maart 1751 voor de verhuur van paarden en rijtuigen. Op 3 september 1751 deed ze haar herberg over aan Mattheus Hoogenstrydt.

Toen Frederik werd opgeroepen om in de kerkenraad te verschijnen moest hij beneden in de kerk wachten. De kerkenraad vergaderde boven in de consistorie. De koster werd gevraagd om je op te halen. De kerkenraad nam meestal niet het besluit waar je bij was: je werd gevraagd beneden te wachten terwijl de kerkenraad over je ‘zaak’ vergaderde. Nadat het besluit was genomen werd je weer door de koster bovengeroepen en kreeg je uitsluitsel.

Zowel Frederik als zijn vader Johannes Kindt hadden een fraaie handtekening.
(Notarieel Archief Zoetermeer, 1741)

In de kerkenraad eiste Frederik opnieuw een kopie van de notulen, waarna hij haastig de vergadering verliet. Vervolgens hebben vier ouderlingen het verhaal van de predikant gecontroleerd bij zijn vrouw en dienstmaagd. Het verhaal bleek te kloppen en de vergadering besloot dat Frederik geen kopie kreeg omdat de zaak al was afgedaan en omdat de zaak hem ook niet aanging. Op 8 augustus mocht ook Gideon van der Pot voor de kerkenraad verschijnen. Hem werd gevraagd waarom hij niet in de kerk kwam. Gideon wilde daarover niets zeggen, maar ook hij eiste een kopie van de notulen in het actenboek. Tien dagen later eisen zowel Frederik als Gideon dit opnieuw. De kerkenraad bleef weigeren en Gideon meldt per brief dat hij naar de Classis van Delft & Delfland gaat om zijn kopie te krijgen. Op 3 november vergadert de Classis. Deze vergadering besluit dat het verspreiden van de notulen niet in het voordeel van de kerkenraad van Zoetermeer en Zegwaard zou zijn en vraagt alle betrokkenen te stoppen met procederen en de vrede te herstellen. Frederik, die als gemachtigde van Gideon in die vergadering aanwezig is, verbindt zich aan het besluit van de Classis. Hiermee lijkt de zaak afgedaan.

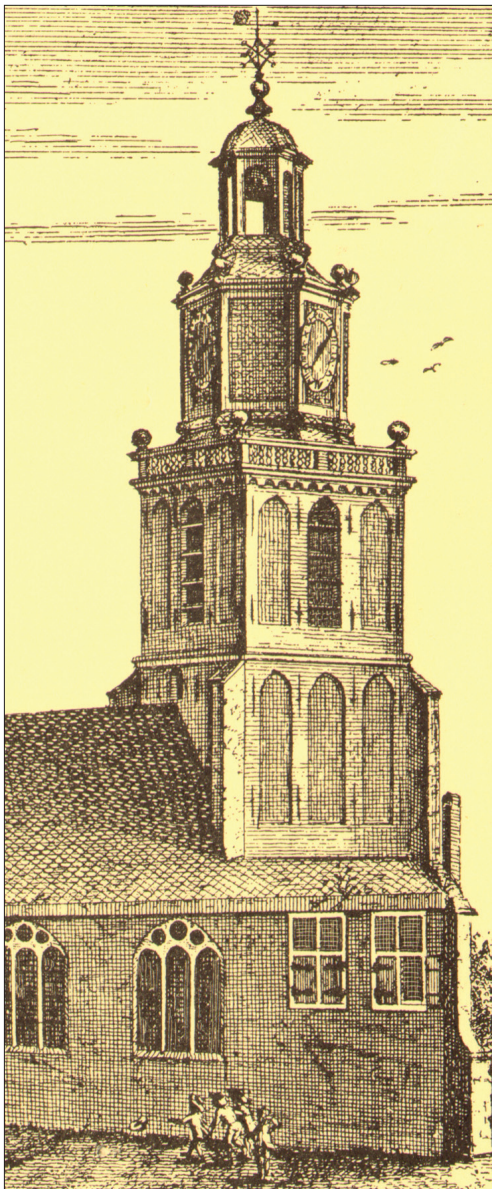
Als de predikant op 22 maart 1757 met twee ouderlingen, Pieter Verkade en Cornelis Visser, op huisbezoek gaat bij Frederik en zijn vrouw om hen te vragen waarom ze niet in de kerk komen, ontstaat er bij Frederik thuis opnieuw ruzie. Frederik is verbolgen dat hij op nieuwjaarsdag niet de zegen heeft gekregen van de predikant, terwijl zijn collega, de secretaris van Zoetermeer, die zegen wel kreeg. Bovendien was de predikant toch gaan rondbazuinen over de zaak tussen Gideon en de predikant, terwijl de Classis "*recommandeerde een stilswijgen omtrent de saak, dat die gene die anders deed als verstoorders der rust in de kerk soude worden*

aangemerkt". Frederik geeft aan dat hij met veel plezier in Wilsveen naar de kerk gaat. Hierop richt ouderling Verkade zich tot de vrouw van de secretaris met de vraag of zij naar het Heilig Avondmaal wil komen. Zij antwoordde dat zij dit niet van plan was. Ouderling Pieter Verkade zou dit alles rapporteren aan de kerkenraad. In de kerkenraad verklaren Pieter Verkade en Cornelis Visser dat de predikant in het huisbezoek niet gezegd heeft dat het hem niet uitmaakt dat Frederik en zijn vrouw in Wilsveen kerken en dat de predikant ook niet heeft gezegd dat hij niemand voor het Heilig Avondmaal zal nodigen. Tenminste: de ouderlingen kunnen het zich niet herinneren en ze hebben niet gehoord dat het gezegd is. Zij verklaren dit alles in reactie op een memorie (een notitie) die Frederik naar de kerkenraad heeft gestuurd waarin de predikant hiervan werd beschuldigd.

Een half jaar later, op 18 september 1757 is er opnieuw een bijzondere vergadering van de kerkenraad. Pieter Verkade en Cornelis Visser rapporteren over het huisbezoek aan Frederik en zijn vrouw, gedaan op 13 september. Zij hebben dezelfde vraag gesteld als de vorige keer: Waarom komen jullie niet in de kerk? Frederik wordt boos en reageert geïrriteerd. Zijn reactie is: dat heb ik de vorige keer al uitgelegd, ik ben toch niet verplicht om hier te kerken, in de andere kerk kom ik met meer plezier. Aan zijn vrouw wordt gevraagd of zij naar het avondmaal wil komen. Zij antwoordt dat zij niet zal gaan zolang de procedures tegen haar man lopen. Als Verkade tegen haar zegt dat ze gekomen zijn "*om de sake bij mogelijkheid uijt de wereld te doen*" reageert ze verder niet en Frederik Kindt verlaat de kamer. Dit alles horende besluit deze keer de kerkenraad om de zaak naar de Classis te brengen. De Classis wordt gevraagd zich uit te spreken over "*de klaarblijkelijke obstinaatheit en opgevatte haat van secretaris Kindt jegens de predikant deser gemeente en het beklag van de kerkenraad over de brutale ende impertinente bejegingen door ...Kindt de predikant in t bijzonder ende de kerkeraad in t algemene aangedaan*". Dit verzoek wordt ondertekend door de vier ouderlingen en de vier diakenen van Zoetermeer en Zegwaart. Dit om de steun van de hele kerkenraad te onderstrepen.

De Classis vergadert op 7 november 1757. Nadat de koster Frederik heeft gevraagd om in de vergadering van de Classis te verschijnen wordt er door de voorzitter "een seer wijdlopig geschrift" van Frederik voorgelezen. Vervolgens mag predikant Van Heuven zich verdedigen, ondersteund door de ouderlingen Cornelis Visser en Pieter Verkade en diaken Cornelis Hogerwerf, allen afkomstig uit Zegwaart. De Classis merkt vervolgens op dat het deel van de beschuldigingen dat aan de predikant persoonlijk was gericht, eigenlijk eerst in de kerkenraad had moeten worden behandeld. Maar omdat de predikant daar niet om heeft gevraagd doen zij toch een uitspraak: ze verklaren de bezwaren van Frederik

ongegrond, dat hij berouw moet tonen over zijn gedrag jegens de predikant en de ouderlingen en dat ze in Zoetermeer en Zegwaart in vrede en liefde met elkaar dienen om te gaan. Tenslotte geven ze aan dat in de toekomst het huisbezoek aan Frederik alleen door de predikant en een ouderling dient te worden gedaan. Het was inderdaad gebruikelijk dat er maar een ouderling meekwam. Frederik had zich tijdens het huisbezoek ook al afgevraagd waarom twee ouderlingen met de predikant verschenen.

Vervolgens wordt Frederik binnengeroepen. Het oordeel van de Classis aanhorende erkent Frederik “met leedwesen zijn misslag” en belooft zich als een goed lidmaat te zullen gedragen en de predikant te zullen respecteren.

In de notulen van de kerkenraad staat vervolgens genoteerd dat Frederik zijn leven nog niet meteen beterde. Pas na sterk aandringen heeft de schout van Zegwaart, Isaac Pieter Velengius, Frederik en zijn vrouw kunnen overhalen. Met als gevolg dat ze op 12 december 1757 aan het huis van de predikant verschijnen met het verzoek “aan hun te willen vergeven het leed aan hem predikant toegebracht ende al het selve in t vuur der minne te werpen”. De predikant vergeeft hen en met het goedvinden van de Classis worden letterlijk “allen de papieren die F. Kindt ten laste van Ds. van Heuven hadde ingebracht ... aan t vuur opgeofferd ende door den vlamme verteerd”. De dominee meldt dit dan ook in de vergadering van de Classis op 3 april 1758.

De consistoriekamer waar de kerkenraad vergaderde, bevond zich voor 1787 aan deze kant van de kertoren (gravure door Iven Besoet, 1761)

De Classis verneemt zijn rapport met genoegen en hoopt “dat de herstelde vriendschap nimmer door eenig twistvuur gestoort werde & word dus dese saak gehoude voor afgedaan”.

Bronnen:

Gemeentearchief Zoetermeer: Archief van de Hervormde gemeente Zoetermeer

www.allezoetermeeders.nl: diverse indexen

Nationaal Archief: Archief van de Classis Delft en Delfland, 1756 – 1758.

www.stadsarchief.rotterdam.nl/collectie/digitale-stamboom

Haags Gemeentearchief: Doop-, Trouw- en Begraafregisters; Lidmatenregister Gereformeerde Kerk Den Haag 5 en 12 januari 1744.

Bij FOTO LINTHOUT gaan uw herinneringen niet verloren!

- * voor het opnieuw afdrukken en retoucheren van foto's
- * super 8 films en videobanden overzetten naar DVD
- * dia's en negatieven afdrukken of digitaliseren

FOTO LINTHOUT
al 63 jaar dé vakfotograaf!

Dorpsstraat 68 www.fotolinhout.nl
Zoetermeer info@fotolinhout.nl
(079) 316 3084

Gemeentearchief van Zoetermeer: verzamelen en bekijken

C.J. Heeren, gemeentearchivaris van Zoetermeer

Verzamelen

Als u iets erg interessant vindt, dan wilt u dat bewaren. Het komt voor dat u veel van dezelfde soort dingen leuk vindt, omdat u daar nu eenmaal belangstelling voor hebt, bijvoorbeeld modeltreinen, munten of vinylplaten. Als u veel van dat soort materiaal hebt, dan bent u een verzamelaar. Tenminste als u goed voor uw spullen zorgt. Dat doet u vooral door uw zaken goed te rangschikken en te bewaren. Als u dat laatste namelijk niet doet, dan verliest u het overzicht of raken zaken wellicht zoek. Overzicht is dus belangrijk als u veel materiaal hebt. U kunt in dat geval spullen gemakkelijk terugvinden. Het kunnen terugvinden van zaken is het belangrijkste van een verzameling.

Als u iets van uzelf bewaart, bijvoorbeeld een koopakte van uw huis of een diploma, dan is dat iets dat speciaal bij u hoort. U bent namelijk degene op wie het rechtstreeks betrekking heeft. Als u zoiets persoonlijk bezit, dan noemen we dat een archiefstuk. Dat zegt dan gelijk iets over wat er gebeurd is. U hebt immers op een gegeven moment uw huis gekocht. Met andere woorden, het is een stukje geschiedenis. Een archiefstuk is iets anders dan een verzamelstuk waarover we hierboven spraken. Zo'n verzamelstuk hoeft niet perse bij u te horen. Zo krijgt een opa voor zijn kleinzoon bij de kassa van de supermarkt voetbalplaatjes, maar als niet hij maar iemand anders eerder in de supermarkt had afgerekend en de betrokken plaatjes had gekregen, dan had de kleinzoon al een andere verzameling gehad. De voetbalplaatjes worden namelijk willekeurig uitgedeeld en hebben in eerste instantie niets met een bepaalde persoon te maken. Dat is dus heel anders met archiefstukken, die wel speciaal bij iemand horen.

Soorten archieven

Net zoals bij u zelf horen bepaalde stukken ook bij een school, een bedrijf of een sportvereniging. Bij dat laatste kunt u denken aan leerlingenlijsten, loonstroken of verslagen van vergaderingen. Al die archiefstukken van een school bij elkaar noemen we dan het schoolarchief. Er zijn dus ook bedrijfs- en sportarchieven. Archieven vertellen iets over hoe een school, bedrijf of sportvereniging werkt(e) en wat er gedaan wordt (werd). Als men archiefstukken lang genoeg bewaart, dan is sprake van een stukje geschiedenis van de school, het bedrijf of de sportvereniging.

Gemeentelijke en particuliere archieven

Ook de gemeente heeft een archief, het gemeentearchief. Daar worden allerlei stukken bewaard die iets vertellen over waarmee de gemeente zich bezig houdt. Dat kan zijn de aanleg van een weg, maar ook de uitgifte van paspoorten of de opening van een winkelcomplex door de burgemeester. De gemeente bemoeit zich met heel veel zaken, maar lang niet met alles. De gemeente is een overheidsinstantie, net zoals de provincies, het rijk en de waterschappen. De overheid, dat wil zeggen al die zojuist genoemde organisaties, werkt voor de gehele samenleving. Zo kan iedereen van een openbare weg gebruik maken en kan men een paspoort aanvragen. Alles waar de overheid zich niet mee bemoeit, noemen we particulier. Dat kan zijn het opzetten van een bedrijf of de oprichting van een hockeyvereniging. Zulke organisaties noemen we particuliere instellingen. Zij hebben elk een speciaal doel en werken niet voor iedereen zoals de overheid. Een hockeyvereniging beoefent geen andere sporten en een fabriek maakt maar een of een beperkt aantal producten. Particulieren en instellingen vormen zo particuliere archieven en vormen een aanvulling op de gemeentelijke archiefbescheiden. Gemeentelijke en particuliere archieven zijn dus complementair aan elkaar. Samen belichten zij het historisch beeld van de samenleving.

Archivaris en archiefbewaarplaats

Archieven horen zoals we al zagen bij speciale personen of instellingen. U kunt een archief zelf bewaren of u kunt dat door een ander laten doen. In dat laatste geval kunt u een archief aan een archivaris in bewaring geven. Dat kan dan in bruikleen of in eigendom. In het eerste geval laat men alleen het beheer aan de archivaris over. In het tweede geval doet men geheel afstand van het archief. Zo heeft het Historisch Genootschap een aantal archieven bij de gemeentearchivaris van Zoetermeer in bruikleen gegeven. Voor het beheer van de archieven heeft de archivaris een speciale ruimte beschikbaar, de gemeentelijke archiefbewaarplaats. Deze beschikt over een klimaatinstallatie om de juiste bewaarcondities te kunnen handhaven. De archivaris zorgt niet alleen voor de archieven, hij bevordert ook dat anderen er onderzoek in kunnen doen. Hij geeft namelijk archiefstukken aan elke belangstellende ter inzage. Ook publiceert de archivaris steeds meer op internet om historische belangstelling op te wekken en om het archiefmateriaal laagdrempelig en voortdurend beschikbaar te stellen. De samenwerking van het Gemeentearchief Zoetermeer en het Historisch Genootschap via Allezoetermeeders.nl is daarvan een goed voorbeeld. Het openbaar maken kent evenwel uitzonderingen, bijvoorbeeld archiefstukken over de bouw van de Zoetermeerse gevangenis of bescheiden over bijstandsbehoevenden. Beperkingen op de openbaarheid worden door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld, op voorstel van de gemeentearchivaris.

Bewaren en vernietigen

De gemeente Zoetermeer heeft sinds 1993 een gemeentearchivaris. Daarvoor was de gemeentesecretaris de beheerder van de archiefbewaarpplaats. De archivaris zorgt er voor dat alle gemeentelijke archiefstukken toegankelijk zijn en worden bewaard. Dat de archivaris archiefbescheiden bewaart is weliswaar juist, maar is niet de hele waarheid. Hij vernietigt ook veel archiefstukken, ja zelfs het merendeel daarvan. Die laatste stukken zijn niet zo belangrijk voor de geschiedenis, bijvoorbeeld rekeningen van aankopen of verlopen subsidies. Beleidsstukken worden daarentegen wel altijd bewaard. Zo kunt u de notulen van de gemeenteraad van jaren her nog raadplegen en is ook de Zoetermeerse woningbouw vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw aan de hand van archiefstukken nog te traceren. De archivaris heeft ook particuliere archieven in beheer - zoals van Groen Links Zoetermeer - en maakt die toegankelijk voor onderzoek. Tenslotte beheert de archivaris ook verzamelingen, zoals een fotocollectie of kranten. In dit verband valt te melden dat de fotocollecties van het gemeentearchief en van het Historisch Genootschap digitaal zijn samengevoegd in de Beeldbank Zoetermeer.

Lakzegel van Adriaan Rottermont, secretaris en notaris, 1738. (Gemeentearchief Zoetermeer)

Samenwerking

Zoals we zagen zorgt de archivaris ervoor dat iedereen kennis kan maken met de geschiedenis. Maar dat kan alleen als de archieven en verzamelingen goed (ook op internet) toegankelijk zijn. Iemand moet namelijk precies terug kunnen vinden wat hij zoekt. De archivaris helpt mensen ook bij het zoeken. Hij weet wat (voor historisch materiaal) hij 'in huis' heeft en weet ook wat mensen (over het verleden) willen weten. Omdat de archivaris niet als enige kennis van het (plaatselijk) verleden bezit vraagt hij anderen om hem te ondersteunen bij zijn werk. Bijvoorbeeld door te informeren wat of wie precies op oude foto's te zien is of door vrijwilligers te vragen om nadere toegangen op historische bronnen te maken, zoals die in de rubriek 'Direct zoeken' van Allezoetermeeders.nl. gepubliceerd zijn. Ook u kunt een bijdrage leveren aan de ontsluiting van historische bronnen. In de Beeldbank Zoetermeer kunt u via een annotatie aanvullende informatie verstrekken bij de opgenomen foto's. Op deze wijze kan iedereen dus een beetje archivaris worden. Men zorgt er namelijk voor dat historische bronnen toegankelijk worden voor anderen.

HENNEKEN BV

Professionele verhuizers van huis uit.

- Particuliere verhuizingen
- Kantoor- en bedrijfsverhuizingen
- Nationale- en internationale verhuizingen
- Verhuishwinkel
- Verwarmde en beveiligde inboedel-/archiefofslag

Goudstraat 51
2718 RD Zoetermeer
Telefoon: +31 (0)79-361 13 68
E-mail: info@henneken.nl
Internet: www.henneken.nl

 **ERKENDE
VERHUIZERS**

WITGOED SERVICE

D. den HOLLANDER v.o.f.

**REPARATIE EN VERKOOP VAN:
WASMACHINES
WASDROGERS
KOELKASTEN
KOOK / BAKAPPARATUUR**

Tel. 079 - 361 01 91

Lenastroom 2 - 2721 BT Zoetermeer
Fax 079 - 36130 55

Miereakker 20
Reeuwijk
0182-300797
Dorpsstraat 103
Zoetermeer
079-3167616

Weydeland Kaas, buitenlandse kazen,
verse noten, olijven en tapenades, mooie wijnen
diverse specialiteiten

Historie – over ambachtsheer Carel van Wijngaarden

Piet Drapers

In het jaar van oprichting van Oud Soetermeer beleeft het tijdschrift Nederlands Archief voor Genealogie en Heraldiek zijn 7e jaargang. In de nummers 10 en 11 van dat jaar staat het artikel ‘Over jonkheer Carel van Wijngaarden en zijn tijd’. De auteur is W.J.J.C. Bijleveld. Als nu wordt vastgesteld dat er in dit artikel Zoetermeerse namen genoemd worden, is dat een reden om er zelfs na meer dan vijftien jaar aandacht aan te besteden. Bij het lezen komt de gedachte op aan het citaat dat zegt dat geschiedenis verwijst naar wat er feitelijk in het verleden gebeurd is, maar ook naar de wijze waarop dat verleden door de historicus beschreven wordt.

Het tijdschrift

In 1949 is het maandblad Nederlands Archief voor Genealogie en Heraldiek weliswaar aan zijn 7e jaargang bezig, maar nummer 1 van de 1e jaargang is van september 1938. Het blad is waarschijnlijk tijdens de Tweede Wereldoorlog niet verschenen. De uitgever is S.W. Melchior uit Hoewelaken. Deze Simon Willem Melchior heeft ook een zwak voor geschiedenis. Hij werd geboren in 1881 in Oudesluis, gemeente Zijpe. In het verenigingsblad van de Historische Vereniging ‘De Zijpe’ staat de voorgeschiedenis van het Zijper Museum. Het blijkt dat na het overlijden van Melchior en zijn vrouw in 1970, de gemeente Zijpe een legaat van f 40.000.- ontvangt voor de stichting van de Oudheidkamer Zijpe, later het Zijper Museum. Ook op de website van het museum wordt uitgebreid aandacht besteed aan de schenking.

De auteur

Willem Johan Jacob Cornelis Bijleveld is geboren op 12 april 1878 en bij het schrijven van het artikel dus 71 jaar. Zijn taal heeft een verheven stijl, met onvertaalde stukjes in het Latijn, maar maakt ook een voor 1949 al gedateerde indruk. Wellicht heeft dit te maken met zijn komaf en studie. Hij was de zoon van de directeur van de Koninklijke Nederlandse Stoombootmaatschappij, bezocht vier jaar een gymnasium, drie jaar een kostschool en studeerde in Leiden van 1897 tot 1901. In 1912 werd hij adjunct-archivaris van de gemeente Leiden en begon in 1919 voor zichzelf. Hij publiceerde diverse historische studies. Ter gelegenheid van zijn huwelijk met Adriana Catharina de Kempnaer werd op 23 mei 1906 een bronzen penning geslagen die nog te bewonderen is in Museum De Lakenhal te Leiden.

Het artikel

Met de titel ‘Over jonkheer Carel van Wijngaarden en zijnen tijd’ zet de auteur je direct een beetje op het verkeerde been. In de tekst komt de jonkheer wel ter sprake, maar het gaat meer over ‘zijnen tijd’ en dan nog wel specifiek over het geloof in die periode. Meteen in de eerste zinnen wordt dit duidelijk: ‘Ten volle besef ik, dat ik mij met deze voordracht op een netelig pad begeef. Er is niets, wat Nederlanders zoo kitteloorig maken kan, als onthullingen over godsdienstige toestanden en toch heb ik U op juist dit gebied zoveel merkwaardigs te vertellen, dat ik alle bezwaren opzij heb gezet. De man, wiens leven (1613-1699) ik bespreken wil, moet eerst even genealogisch op zijne juiste plaats gezet worden’.

Het genealogisch overzicht maakt een redelijk chaotische indruk, maar we komen aan de weet dat een voorvader van jonkheer Carel de beruchte watergeus Jacob Oem was, die driemaal in het huwelijk trad, waarvan twee keer met een gewezen Rijnsburgse non.

historicus W.J.J.C. Bijleveld (Wikipedia)

Zoetermeerse namen

Aan de hand van de stamboom stellen we vast dat de kleindochter van de watergeus Anna van den Rijne heet. Zij trouwt op 15 juni 1610 'gereformeerd' te Voorschoten met Jacob Oem van Wijngaerden. Zijn vader, Gerrit, had door het huwelijk met Sandra Croesinck, Benthuizen en Zoetermeer verworven en Jacob Oem van Wijngaerden bezat reeds het goed Ter Lips bij Voorschoten en koopt in 1640 ook nog Zegwaart en Palenstein.

Nu naderen we de naamgever van dit artikel, want Carel van Wijngaerden is de zoon van Anna en Jacob en in het artikel blijkt dat hij de Heer van ter Lips is. Jacob Oem van Wijngaerden en anderen waren veelal geen eigenaar van de grond, maar hadden de heerlijke rechten, zoals benoeming bestuur, belastingheffing en rechtspraak van een ambachtsheerlijkheid. Deze rechten werden door de graven van Holland, later de Staten van Holland in leen uitgegeven. Die rechten waren persoonlijk, maar konden meestal vererven.

Voor het bekleden van openbare functies moest je protestant zijn. Het hebben van rechten was weliswaar geen openbare functie, zoals bijvoorbeeld schout, maar uit het artikel van Bijleveld blijkt wel dat je ook voor ambachtsheer of vrouw beter protestant kon zijn. In 't Seghen Waert 3/2013 is een artikel gewijd aan de ambachtsheerlijkheden.

Van Veen
Schoenen

Dorpsstraat 83 - 2712 AE Zoetermeer - Telefoon (079) 316 31 65
www.vanveenschoenen.nl - vanveenschoenen@gmail.com

Jonkheer Carel

De auteur twijfelt aan de geloofsovertuiging van Jacob Oem, want hij schrijft daar over: 'Meestal woonde Jacob, mede door zijne betrekkingen, in Den Haag. In 1645 volgde hij Johan van Wassenaer op als groot-zegelbewaarder van Holland. Als zoodanig moet hij zich toch wel gedragen hebben als lid der gereformeerde religie. Hij was nog lid der Hollandsche ridderschap, niet, omdat hij Jonker Oem was, doch als heer van Benthuizen en Soetermeer en van Wijngaarden en als zoodanig het platte land in de Staten vertegenwoordigde. Het was toen gebruik, dat een vader, die meer dan ééne heerlijkheid bezat, er eene afstand aan zijnen zoon, om hem in de gelegenheid te stellen zitting te nemen. Zijn eenige zoon, Jr Carel verkreeg dit niet, nam evenmin zitting in 1644 toen hij Wijngaarden van zijne moeder erfde, en ook niet in 1651, toen de vaderlijke erfenis hem te beurt viel ! Na 1635 maakte men het den Catholieken onmogelijk op te komen'.

De auteur wijdt dan nog een alinea aan het huwelijk van Carel met Reiniera Florentina Soet en schrijft: 'Ik heb sterke vermoedens, dat die vrouw ook Catholiek was'.

Protestantse herders

De volgende alinea's van het artikel gaan over de zich misdragende predikanten Peudevin in Voorschoten en Van Lodesteyn in Zoeterwoude.

Over Peudevin: 'Dat een predikant, zelfs uit de stad, als een wildeman te keer ging in zijne dronkenschap, en zich uit de daardoor ontstane moeilijkheden redde door de eenvoudige verklaring , dat hij een paar menschen getrouwd had en op de bruiloft geweest was, bleek geene uitzondering en werd vrijwel als vanzelfsprekend tot verontschuldiging aanvaard'.

Over Van Lodesteyn: 'Deze predikant was telkens in de stad, waar hij zich te buiten ging aan drank in een gemeen kroegje in de Sint Jorissteeg, in den volksmond de Hel genoemd. De predikant bracht echter kornuiten mede naar zijne pastorie, speelde er met hen kaart en dobbelde, natuurlijk niet op een droogje. Zijne vrouw had, toen het fraai gezelschap eens lag te ronken, de kaarten opgepakt en die, dom genoeg, uit het raam in de vaart gesmeten, zoodat ieder voorbijganger kon zien waarmede dit heilig vat zich zoo al ophield'.

Terloops vermeldt de auteur dan dat de ambachtsheer Jan (Johan van Wassenaer, heer van Voorschoten) in 1645 wordt opgevolgd door zijn 34-jarige zoon (Arent van Wassenaer) die trouwt met zijn achternichtje Anna Margaretha van Scherpenzeel. 'Zij was de erfdochter van Offem en kwam er openlijk voor uit, dat zij, gelijk hare ouders en geheele familie , oprecht Catholiek was. Voor den vorm waren zij op Oudejaarsdag van 1645 in de kerk zijner heerlijkheid ge-

huwd, doch zij beschouwden zich eerst als zulks sinds 16 Jan 1646 door de kerkelijke voltrekking op Offem’.

Vervolgens heeft de auteur nog een anekdote over dominee Peudevin. Op zaterdagavond keek de dominee weer eens te diep in het glaasje. Dat was voor jonkheer Carel een reden om een boerenjongen wat geld te geven en hem te vragen de volgende morgen op de preekstoel plaats te nemen. Ook de koster ‘kreeg enen stevigen handdruk van den Jonker om terstond de torenklok een uur voor te zetten. Menschen met horloge op zak waren er in Voorschoten op ééne hand te tellen’. Prompt kwam de dominee te laat, maar de preek van de boerenjongen was nog niet ver gevorderd. De dominee kwam ‘hijgend en blazend, rood van woede binnenstormen en daar dien jongen op zijn preekstoel zag. Hij wilde de treden opstormen, struikelde, viel en bleef daar liggen met zijn gezicht naar het orgel, waaronder hij het grijnzend masker van den Heer van Lips ontwaarde, N.B. vergezeld van zijn huiskapelaan, eenen Belgischen monnik’.

Zonderling

In de volgende alinea’s laat de auteur zien dat jonkheer Carel een zonderling was. Hij maakte er een liefhebberij van telkens nieuwe testamenten te maken. Eenzaam was hij niet na de dood van zijn vrouw, want haar stiefmoeder, haar zuster en haar dochter woonden bij hem in. ‘Met de schoonzuster meende hij het heel goed en het zal menigeen voorwaar verwonderd hebben dat het niet met een huwelijk met haar kwam’.

Carel wist gedaan te krijgen dat een bij hem in dienst zijnde knecht en koetsier bij zijn huwelijk tot schoolmeester werd benoemd en met de opvolger van dominee Peudevin kon de jonkheer het uitstekend vinden. Deze dominee Daniel Oussel legde een nieuwe lidmatenlijst aan en kon Jr. Carel Oem van Wijngaerden daar op inschrijven. ‘Zijne laatste levensjaren kenmerkten zich nog door groote vrijgevigheid. Een groot gunsteling was bij hem de schout van Soetermeer, Mr. Arent van ’s-Gravesande’.

Erfgenamen

Jonkheer Carel is dan wel niet getrouwd met zijn schoonzuster, maar auteur Bijleveld weet wel te melden dat zij ‘zijne gezellin’ was. Zij staat te boek als freule Sloet-van Lynden. ‘Zij had niet slechts ter Lips geërfd, doch ook Seghwaert en Palesteyn, een prachtig oud kasteeltje in een ruim park, zooals men zich thans bezwaarlijk meer in het kale Zegwaard kan voorstellen, al bleef het tot ver in de 19e eeuw bewaard. De vele andere goederen die hij bezat, had Jr. Carel vermaakt aan zijnen wel zeer verren neef Jr. Daniël Oem’.

De freule bleef na de dood van Carel in 1669 niet lang alleen. De erfenis lokte processen uit en zij zocht hulp bij Johann von Motzfeld, advocaat, raadsheer en thesaurier van Amalia van Solms, prinses douair van Oranje Nassau, die het Huis ten Bosch bewoonde. In 1670 trouwde de freule met de advocaat en de auteur vermoedt 'dat de bejaarde vorstin het huwelijk van haren gunsteling en factotum wenschte bij te wonen en dat het voltrokken is in de Oranjezaal'. Het echtpaar Motzfeld-Sloet krijgt een dochter, Amelia, en bij de doop was onder andere getuige 'Hare Hoogheid Mevrouw de Princes douair. Van Orange.

Ten slotte

Amelia trouwt met haar volle neef Johannes von Diest. Hij was het kind van een zus van Johann von Motzfeld. Zij krijgen een zoon Heinrich von Diest, over wie Bijleveld zegt: 'Als Cleefsch geheimraad moest hij daar wel resideren (in Cleef). Hij huwde in 1722 met Margarethe von Steiberg en heeft, zoover ik kan nagaan nooit in zijne geboortestreek vertoefd'. De laatste informatie over de heerlijkheden is aan de droevige kant: 'Toen na 1730 de veepest steeds meer grasseerde (heerste), de boeren en terecht jammerden, jaren lang, zonder pacht te kunnen betalen, ontdeed ook de buitenlander zich van dit teleurstellend bezit. Palesteyn en ter Lips werden beiden in 1736 voor afbraak verkocht. Het eerste vond met de heerlijkheid Seghwaert nog eenen kooper in eenen Antwerpschen koopman te Rotterdam, genaamd Osy, wiens nageslacht onder de naam d'Osy de Seghwaert nog in België leeft, doch ter Lips, dat voor f 8000 aan den hypotheekhouder, Mr. W. van Cleeff, proc.gen. te Utrecht verkocht was, werd verkaveld en de grond allodiaal (eigendom zonder 'leen-heer') gemaakt.

Wapen van de familie Van Wijngaerden

Bron:

Bijleveld, W.J.J.C., Over jr. Carel van Wijngaerden en zijnen tijd, in: Nederlands Archief voor Genealogie en Heraldiek jg 7 nr 10-11, 1949.

De adverteerders en de hierna genoemde bedrijven maken met hun steun de activiteiten van Oud Soetermeer mogelijk.

Van As Makelaardij bv

www.van_as.nl

Bouwmarkt De Bouwhof

www.bouwhof.com

Cammeraat IJzerwaren

Eerste Stationsstr. 48, tel. (079) 316 37 31

Carrosseriefabriek Joost Lamboo bv

www.lamboo.nl

Henneken Radio en TV

www.radiohenneken.nl

**Van der Slik
Caravan Centrum**

www.vanderslik.nl

Bode Scholten BV

www.bode-scholten.nl

Blomsma Print & Sign

www.blomsma.nl

**Wilt u ook adverteren? Neem contact op met de penningmeester:
penningmeester@oudsoetermeer.nl**

**Kopij voor 't Seghen Waert 3 graag
voor vrijdag 17 juli inleveren.**

Overtuig uw relaties met professioneel beeld: zakelijk portret, werkproces, natuur, producten en vastgoed. Eigen luchtfotografie-vergunning.

energie in beeld
ardito

Meer weten? Kijk op www.ardito.nl
Ardito Fotografie - 079-3436003
info@ardito.nl

VERENIGINGSNIEUWS

Van de voorzitter

In april maakte ik mee dat Erris Oskam werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Onze burgemeester de heer Aptroot spelde hem de daarbij horende versierselen op. Bijzonder eervol en zeer verdiend. Het HGOS en vele andere instellingen hebben jarenlang geprofiteerd van de inzet van Erris. Wij hopen nog jarenlang samen met hem het Zoetermeerse Erfgoed te monitoren en feliciteren Erris en zijn familie van harte met zijn onderscheiding!

Als voorzitter maak ik voortdurend bijzondere momenten mee. Ons Genootschap was betrokken bij het herdenkingsconcert in de Oude Kerk op 2 mei, de officiële Dodenherdenking in het Wilhelminapark op 4 mei, een lezing over de Tweede Wereldoorlog in de Albrandswaard op 5 mei, een filmavond in 't Centrum over de periode 1940/1945 op 11 mei, de Oldtimerdag op zaterdag 16 mei en de plaatsing van het Daliegatenbord door wethouder Paalvast in het Woonhart, ook op 16 mei. Diverse werkgroepen waren ter voorbereiding van al die festiviteiten druk bezig. Kortom, het HGOS bruist en betekent veel voor de Zoetermeerse gemeenschap.

Tussendoor is het bestuur nauw betrokken bij de discussie over de huisvesting. Door het verschijnen van de Cultuurnota van de gemeente Zoetermeer nadert die discussie een hoogtepunt. Het HGOS en het museum moeten 't Oude Huis op termijn verlaten. Het museum gaat naar het Stadhuisplein. Daar is voor onze vereniging met de vele actieve vrijwilligers geen plaats. Ons is beloofd, dat de gemeente zich zal inspannen om een onderkomen in de Dorpsstraat te zoeken. Er staan erg veel panden leeg. Hoe dat concreet gemaakt moet worden, is nu nog onduidelijk. Een belangrijk moment voor ons Genootschap is het natuurlijk wel. Het is zaak voor het bestuur om alert en creatief te blijven.

Het is heel prettig te merken dat zoveel leden actief zijn in hun werkgroep en meeleven met het bestuur. We krijgen gevraagd en ongevraagd veel nuttige adviezen. Dat is inspirerend en goed voor ieders motivatie.

U leest nu in de tweede aflevering van 't Seghen Waert van dit jaar. Er is door de redactie weer veel tijd en zorg besteed aan ons verenigingsblad. Laat ik besluiten met het complimenteren van onze redactie er mee.

Bert van Eken

Erris Oskam met twee kleinzoons.
(foto: J. van Es)

Activiteiten

Voor alle activiteiten kunt u zich opgeven bij mevrouw F. Brandhorst, telefoon 079-351 70 47, of via activiteitencommissie@oudsoetermeer.nl. De activiteiten treft u ook aan op www.oudsoetermeer.nl

Woensdag 19 augustus 2015

Schatgraven voor de jeugd op het terrein van de Speelboerderij Het Buitenbeest aan het Belvédérebos. Onder toezicht van o.a. een vrijwillige archeoloog kan de jeugd schatgraven. Verzamelen vanaf 10.00 uur. Aanvang 10.15 uur. Toegang is gratis.

Zaterdag 12 september 2015

Open Monumentendag met als thema 'Kunst en Ambacht'.

Zaterdag 19 september 2015

Bustocht naar Dordrecht en de Biesbosch

Verzamelen om 8.00 uur en vertrek vanuit de Marijkestraat om 8.30 uur. Onderweg stoppen we bij een restaurant voor een kopje koffie/thee met een appelpunt. Daarna rijden we door naar Dordrecht, voor een rondvaart door de Biesbosch. Na de tocht wordt u in de gelegenheid gesteld om te lunchen en daarna nog interessante locaties te bezoeken in de fraaie stadskern van Dordrecht. We verwachten tussen 17.00 en 18.00 uur terug te zijn in Zoetermeer. Nadere informatie, o.a. over de kosten treft u eind mei aan op de website www.oudsoetermeer.nl en 't Seghen Waert 3 van augustus.

Betaling kan dan plaats vinden op de bankrekening van het HGOS nummer: NL21ABNA0421255080, onder vermelding van 'bustocht Dordrecht'.

Nieuwe leden

We heten de volgende nieuwe leden van harte welkom:

E. Boekestijn, Maasland

D.P.W. Disco, Zoetermeer

A. Jager, Amsterdam

K.M.J. Lagerwaard-van Spronsen, Zoetermeer

E. Mulder, Zoetermeer

S. Staub, Zoetermeer

Aanmelden als lid kan via onze website www.oudsoetermeer.nl of per post via Dorpsstraat 7, 2712 AB Zoetermeer. Vermeld uw naam, adres en geboortedatum en of u zich opgeeft als lid, jeugdlid (tot 18 jaar) of gezinslid (tweede op hetzelfde adres).

Recensie: Anton Verhey. Tijd, werk en leven

Ton Vermeulen

Anton Verhey (1938-) is vooral bekend als sociaal geëngageerd kunstenaar uit Oldeholtspade tussen Steenwijk en Heerenveen, die in zijn werken –vooral schilderijen- veel historie verwerkt. Zijn werk zou met dat van Isings vergeleken kunnen worden.

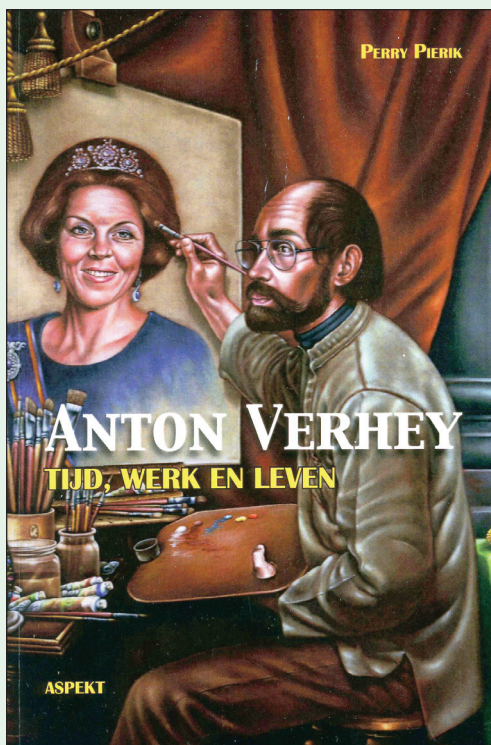
Minder bekend is het dat hij in zijn jonge jaren in Zoetermeer woonde, om precies te zijn tussen 1938 en 1948. Hij werd in 1938 geboren als zoon van een werkloze Goudse plateelschilder. Vader kreeg via een broer werk als reclameschilder bij het Zoetermeerse Nutricia en verhuisde naar de Molenstraat 62. Vanuit herinneringen en verhalen schetst Anton Verhey een beeld van een, zoals hij zegt, feodaal dorp geregeerd door rijke fabrieksdirecteuren, de dominee en de pastoor. Nutricia zorgde voor werk, boterhandelaar Van der Spek in de Dorpsstraat verschaftte extra eten tijdens de oorlog. De Duitsers brachten iets nieuws in het dorp, katholieke en protestante soldaten kwamen overal na de zondagse kerkgang op de koffie. Vader was zo teleurgesteld in de slappe overheid dat hij, in 1942 tegen de zin van zijn vrouw in, zich aansloot bij de NSB, ook om aan internering als voormalig Nederlands soldaat te ontkomen.

Hij gaf een staking bij Nutricia aan bij de Duitsers en werkte als schilder in Oost-Europa bij de organisatie Todt. In 1945 dook hij onder. Het prachtige foto-tijdschrift Signaal werd thuis door Anton verslonden.

Een groot deel van het boek beschrijft het Zoetermeer van die tijd: drie grote kerkgenootschappen, een aantal kleintjes en de anderen: 'goddelozen' volgens zijn ouders. Zij behoorden tot de Gereformeerde Kerk, waarvan Anton de sfeer in donkere en zware woorden beschrijft. De oorlogsjaren waren zwaar in het door armoede getekende gezin, met verhalen over roggebrood van de kerk, bedelen om eten en een voedseltocht. De bevrijding kwam eerst met vreugde, het kaal knippen van drie vrouwen, de dood van twee mannen en uiteindelijk de arrestatie van vader op 6 mei volgden. Vader Verhey kwam uiteindelijk in kamp Duindorp en de Zuidlimburgse mijnen terecht. Het achtergebleven gezin werd geteisterd door armoede en vernedering. De burens beschermden hen enigszins en de kerk zorgde –na een gebed voor vergiffenis– wekelijks voor wat geld. In 1947 kwam vader terug en kon in Gouda werk krijgen als plateelschilder. Het gezin verhuisde. Daar kreeg Anton voor het eerst tekenles van een familie-lid en hij werd leerling-plateelschilder, Vervolgens studeerde hij op de Kunstacademie en in 1973 werd Anton na een paar mislukkingen vrij kunstenaar.

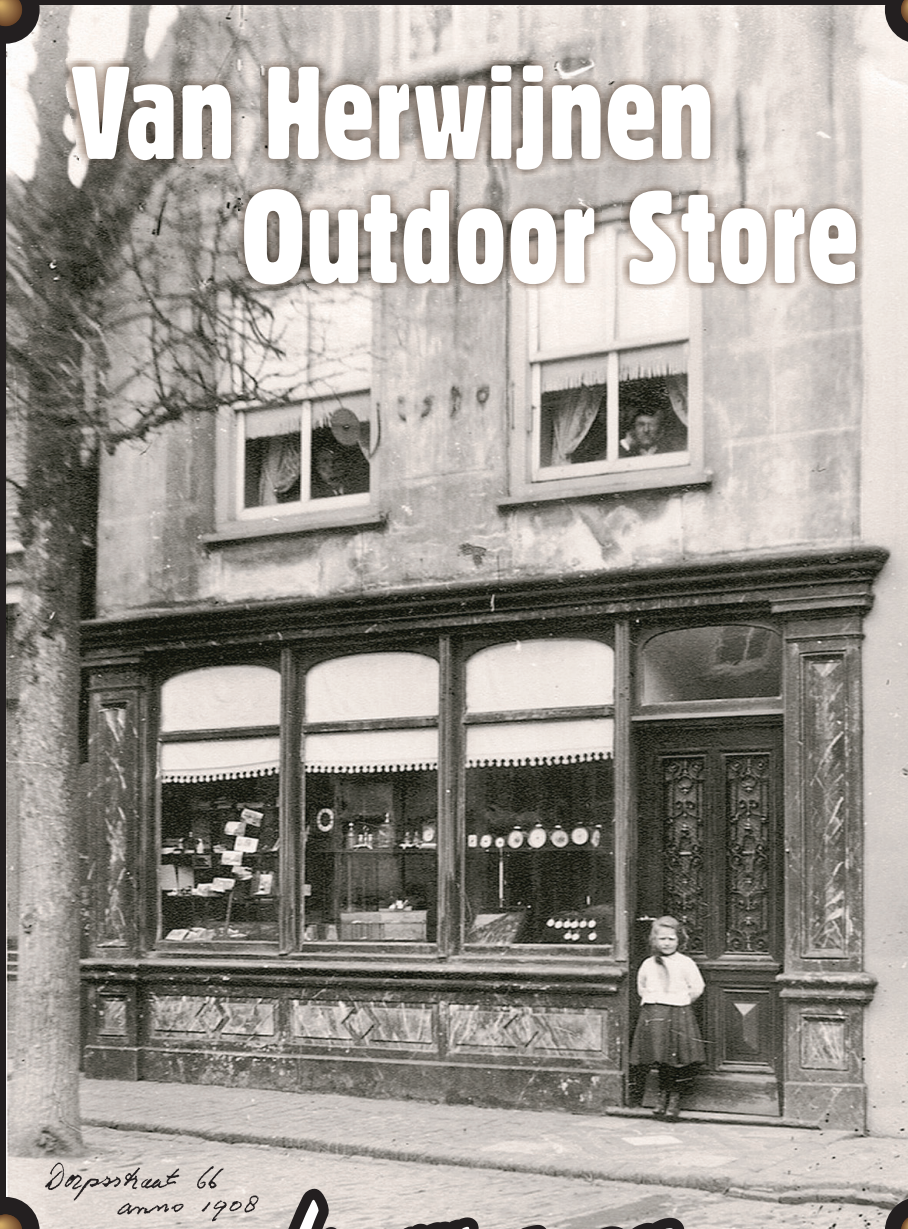
Hoewel als auteur P. Pierik op de omslag staat, lijkt het meer een autobiografisch verslag van Anton Verhey zelf, daarbij zichzelf vaak relativerend en soms kriskras door tijdperken heen hoewel het verder chronologisch is opgebouwd.

De eerste helft van het boek is gericht op Zoetermeer, de tweede helft bevat vooral de zoektocht naar en de erkenning van het kunstenaarschap. Vele foto's van Verhey, zijn familie en vrienden – ook uit Zoetermeer- en een groot aantal kunstwerken sieren het boek.

Pierik, P., Anton Verhey. Tijd, werk en leven, Soesterberg, Uitgeverij Aspekt 2014. ISBN 9789461534668. 278 pp, Euro 24,95.

Van Herwijnen Outdoor Store

*Dorpsstraat 66
anno 1908*

vrijtijdskleding
wandelschoenen
bergschoenen
tenten

van
Herwijnen

dartsport
schietsport
campingaz dealer
kampeerartikelen

Dorpsstraat 66 - Zoetermeer - Telefoon (079) 316 35 51 - www.herwijnenzoetermeer.nl